

باسمه تعالی

گزارش حضور در میزگرد: تعاملات آسه آن-شورای همکاری خلیج فارس در نظم جهانی در حال تغییر

تاریخ: ۱۷ تیر ۱۴۰۴

مکان: موسسه بین‌المللی مطالعات اسلامی پیشرفته

سازمان‌دهندگان: مرکز تحقیقات و گفتگوی آسیا و خاورمیانه (AMEC) و (IAIS) مالزی

۱. مقدمه و اهمیت نشست

میزگرد "تعاملات آسه آن-شورای همکاری خلیج فارس در نظم جهانی در حال تغییر: پل زدن بین مناطق: فرصت‌ها و چالش‌ها" با هدف، بررسی راه‌های تقویت همکاری بین کشورهای عضو آسه آن و شورای همکاری خلیج فارس (GCC) در بستر تحولات سریع جهانی برگزار شد. با توجه به تأکید مالزی بر "فراگیر بودن و پایداری" در دوران ریاست خود بر آسه آن، این گفتگوها برای شکل‌دهی به مشارکت‌های جهانی متوازن‌تر و با حضور کشورهای با قدرت میانه انجام شد.

۲. محورهای اصلی بحث و اهداف مالزی به عنوان رئیس آسه آن

بحث‌ها در این میزگرد بر حوزه‌های کلیدی نظیر امنیت انرژی و غذا، نوآوری دیجیتال، و تبادلات فرهنگی متمرکز بود. این موضوعات با اهداف گسترده‌تر مالزی در دوران ریاست آسه آن همسو هستند که شامل موارد زیر است:

- ترویج صلح، ثبات و امنیت منطقه‌ای: از طریق اعتمادسازی، تعامل دیپلماتیک مستمر و گفتگوی سازنده.
- تقویت تجارت و سرمایه‌گذاری: با تمرکز بر مالی سبز، سرمایه‌گذاری پایدار، تحول دیجیتال و اتصال زنجیره تامین.
- پیشبرد فراگیر بودن و پایداری در توسعه منطقه‌ای: از طریق کاهش نابرابری‌ها و افزایش تاب‌آوری در برابر تغییرات اقلیمی.

۳. نکات کلیدی از سخنرانی معاون وزیر سرمایه‌گذاری، تجارت و صنعت

آقای لیو چین تونگ، معاون وزیر سرمایه‌گذاری، تجارت و صنعت مالزی، در سخنرانی خود بر لزوم وحدت و همکاری نزدیک‌تر آسه آن، نه تنها در میان کشورهای عضو بلکه با شرکای هم‌فکر مانند شورای همکاری خلیج فارس، برای ایجاد یک "زمین میانی" در نظم جهانی در حال تغییر تأکید فراوانی داشتند.

ایشان به طور صریح بیان کردند که کشورهای آسه آن دیگر نمی‌توانند یکدیگر را به چشم رقیب اقتصادی ببینند، بلکه باید برای ارتقاء رونق منطقه‌ای، پیشرفت فناوری و ثبات ژئوپلیتیکی با هم همکاری کنند. وی خطاب به حضار گفت: "ما یک انتخاب داریم: یا تماشاگر باشیم یا مشارکت‌کننده در شکل‌دهی این نظم نوین جهانی. آسه آن نمی‌خواهد تماشاگر باشد".

معاون وزیر در ادامه هشدار داد که روایت طولانی‌مدت و غالب رقابت ایالات متحده و چین، فضای کمی برای قدرت‌های میانی باقی گذاشته است. به گفته او، هم در واشنگتن و هم در پکن، تجارت، فناوری و امنیت به طور فزاینده‌ای از طریق یک لنز ژئوپلیتیکی دوتایی قاب‌بندی می‌شوند. او تأکید کرد: "اگر جهان فقط بین ایالات متحده و چین تقسیم شود، همه ما از بین رفته‌ایم. ما فضایی نداریم. او افزود: "برای اینکه همچنان مرتبط بمانیم، باید "زمین میانی" را بسازیم و بر آن تأکید کنیم".

لیو خاطرنشان کرد که شورای همکاری خلیج فارس نیز در شکل‌دهی این زمین میانی با آسه آن هم‌عقیده است، به‌ویژه که هر دو منطقه با چالش‌ها و آرزوهای مشابهی روبرو هستند، از جمله حرکت فراتر از نقش‌های اقتصادی سنتی خود. وی پرسید: "در ۸۰ سال گذشته، کشورهای آسیایی با صادرات به ایالات متحده ثروتمند شدند. اما اکنون، ایالات متحده در حال سیگنال دادن است که واردات کمتری می‌خواهد. گام بعدی ما چیست؟"

او پیشنهاد داد که یک تغییر پارادایم از رقابت به سمت توسعه مشترک اتفاق بیفتد؛ جایی که کشورهای آسه آن از رشد اقتصادی یکدیگر حمایت می‌کنند تا بازارهای جدیدی را در داخل منطقه و با شرکایی مانند شورای همکاری خلیج فارس ایجاد کنند. لیو افزود: "مالزی ویتنام را یک رقیب می‌بیند، و بالعکس. اما لازم نیست اینگونه باشد. ما می‌خواهیم ویتنام، تایلند و کشورهای شورای همکاری خلیج فارس مرفه شوند تا همه ما بتوانیم از یک بازار رو به رشد طبقه متوسط بهره‌مند شویم".

لیو همچنین بر جاه‌طلبی‌های رو به رشد کشورهای شورای همکاری خلیج فارس مانند عربستان سعودی، امارات متحده عربی و قطر تأکید کرد. این کشورها که زمانی به صادرات نفت وابسته بودند، اکنون به دنبال تبدیل شدن به رهبران در فناوری، از جمله هوش مصنوعی و نیمه‌هادی‌ها هستند. او گفت: "مالزی در حال حاضر صنعت نیمه‌هادی دارد، نه در سطح بالا، اما به اندازه کافی پیچیده است. امروز، عربستان سعودی می‌خواهد یکی بسازد. امارات متحده عربی به شدت در هوش مصنوعی سرمایه‌گذاری می‌کند. این عصری است که می‌توانیم برای تبدیل شدن به ملت‌های فناوری محور، نه صرفاً ملت‌های تجاری، همکاری کنیم".

علاوه بر این، او از یک مدل همکاری "آلاکارته" حمایت کرد؛ مدلی که به اتحادهای سفت و سخت متکی نیست، بلکه امکان همکاری انعطاف‌پذیر و مبتنی بر موضوعات خاص را بین کشورهایی که اهداف مشترک دارند، فراهم می‌آورد. لیو در پایان سخنان خود اظهار داشت: "آسه آن و شورای همکاری خلیج فارس می‌توانند با هم در بازارها، در فناوری و در ژئوپلیتیک همکاری کنند، به ویژه برای هم‌آفرینی این زمین میانی که به همه ما امکان می‌دهد تا پیچیدگی‌های نظم جهانی در حال تغییر را پشت سر بگذاریم".

۴. تأکید دکتر احمد بدری عبدالله، معاون اجرایی IAIS

دکتر احمد بدری عبدالله، معاون اجرایی موسسه بین‌المللی مطالعات اسلامی پیشرفته (IAIS)، نیز در این میزگرد بر اهمیت تقویت تلاش‌ها برای تدوین استراتژی‌های مشخص‌تر بین آسه آن و کشورهای حاشیه خلیج فارس تأکید کرد. او اشاره داشت که این تلاش‌ها باید از طریق میزگردهایی با تمرکز بر زمینه‌های همکاری با پتانسیل بالا ادامه یابد. دکتر بدری عبدالله به طور خاص

به پتانسیل بالای همکاری بین این دو بلوک اقتصادی در چارچوب‌های دیجیتالی، از جمله نیمه‌های هوش مصنوعی اشاره کرد.

علاوه بر تمرکز بر دیجیتالی شدن، ایشان یادآور شدند که تأمین انرژی و مواد غذایی نیز از جمله نگرانی‌های اصلی هر دو منطقه است.

۵. حضور و مشارکت کنندگان

در این میزگرد، ۳۷ شرکت‌کننده و ارائه‌دهنده حضور داشتند که شامل نمایندگانی از اندیشکده‌ها، دانشگاهیان، رسانه‌ها از داخل و خارج از کشورهای شورای همکاری خلیج فارس (از جمله امارات متحده عربی، عمان و قطر) و همچنین سفارتخانه‌ها بودند. این حضور متنوع نشان‌دهنده علاقه گسترده و اهمیت موضوع برای ذینفعان مختلف در هر دو منطقه است.

از جمله سخنرانان برجسته این نشست، مریم اسماعیل، تحلیلگر پژوهشی در موسسه معتبر مطالعات استراتژیک و بین‌المللی مالزی (ISIS Malaysia) بود که ریاست کرسی شیخ زاید آل نیهان را نیز بر عهده دارد. نکته قابل توجه در مورد مریم اسماعیل این است که او یکی از معدود محققان مالزیایی است که تاریخ یهود را در کالج دانشگاهی لندن مطالعه کرده و دانشجوی دکترا در کمبریج بوده است.

در طول بحث‌ها، با توجه به مشارکت فعال در امور خاورمیانه، به فقدان یک نهاد (بسیار مورد نیاز) برای رسیدگی به روابط منطقه‌ای اشاره شد. به طور خاص، این بحث مطرح شد که مالزی، برخلاف سنگاپور، فاقد یک موسسه تخصصی خاورمیانه است. در این زمینه، به حضور سخنران دیگر، نبیله (فارغ‌التحصیل دانشگاه میشیگان که در مورد روابط سنگاپور و قطر تحقیق می‌کند) از سنگاپور اشاره شد که این خلاء را بیشتر برجسته می‌کرد. این نکته نشان می‌دهد که علیرغم پتانسیل‌های همکاری، هنوز نیاز به ساختارهای نهادی قوی‌تری برای تسهیل و عمق بخشیدن به این روابط وجود دارد.

نماینده سازمان سرمایه‌گذاری مالزی MIDA توضیحاتی در خصوص این سازمان، برنامه‌ها و مشوق‌های سرمایه‌گذاری و همچنین تاکید ویژه بر امکان و آمادگی همکاری در خصوص علاقمندی‌های دو بلوک از جمله در بخش هوش مصنوعی، دیجیتالی‌سازی، صنعت نیمه هادی تاکید کرد.

۶. فرصت‌ها و چالش‌ها در تعاملات آسه آن-شورای همکاری خلیج فارس

فرصت‌ها:

- پتانسیل اقتصادی عظیم: تولید ناخالص داخلی ترکیبی آسه آن، شورای همکاری خلیج فارس و چین (در چارچوب "کریدور رشد") نشان‌دهنده ظرفیت اقتصادی بزرگی است. پیش‌بینی می‌شود که حجم تجارت بین شورای همکاری خلیج فارس و آسه آن تا سال ۲۰۳۰ به ۶۸۲ میلیارد دلار برسد، که نشان‌دهنده رشد قابل توجهی است.
- تنوع بخشی اقتصادی: علاوه بر تجارت سنتی انرژی، فرصت‌های قابل توجهی در حوزه‌هایی مانند انرژی پاک و تجدیدپذیر، اقتصاد دیجیتالی (که در جنوب شرق آسیا به تنهایی تا ۲۰۳۰ به ۱ تریلیون دلار می‌رسد)، وسایل

نقلیه الکتریکی، بازارهای مالی، محصولات و خدمات حلال و توسعه زیرساخت‌ها وجود دارد. این تنوع‌بخشی به کاهش وابستگی به یک یا دو بخش خاص کمک می‌کند.

- **تقویت زنجیره تامین:** همکاری‌ها می‌توانند به افزایش تاب‌آوری زنجیره‌های صنعتی و تامین در برابر نوسانات جهانی و چالش‌های ژئوپلیتیکی کمک کنند.
- **امنیت غذایی و تبادلات فرهنگی:** هر دو منطقه به اهمیت همکاری در امنیت غذایی و تقویت روابط مردم با مردم اذعان دارند. ابتکاراتی نظیر معافیت یک‌طرفه ویزا نیز می‌تواند به این امر کمک کند.
- **حمایت از چندجانبه‌گرایی:** همکاری‌های این دو بلوک می‌تواند به حفظ چندجانبه‌گرایی و تجارت آزاد در برابر روندهای حمایتی و چالش‌های اقتصادی جهانی کمک کند.

چالش‌ها:

- **تفاوت‌های ساختاری و نظارتی:** وجود تفاوت‌ها در سطوح توسعه اقتصادی و چارچوب‌های قانونی می‌تواند مانع یکپارچگی عمیق‌تر و روان‌تر شود.
- **پویایی‌های ژئوپلیتیکی:** مدیریت رقابت فزاینده قدرت‌های بزرگ و حفظ موضع بی‌طرفی برای کشورهای آسه آن و شورای همکاری خلیج فارس در یک نظم جهانی در حال تغییر دشوار خواهد بود.
- **درگیری‌های منطقه‌ای:** وضعیت در خاورمیانه، به ویژه درگیری‌ها مانند موضوع فلسطین، همچنان نگرانی عمده‌ای برای شورای همکاری خلیج فارس بوده و می‌تواند بر ثبات منطقه‌ای و روابط بین‌الملل تأثیرگذار باشد.

۷. نتیجه‌گیری و توصیه‌ها

- **شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و همکاری:** به‌ویژه در حوزه‌های نوظهور مانند فناوری‌های سبز، اقتصاد دیجیتال (شامل نیمه‌هادی‌ها و هوش مصنوعی) و زنجیره‌های تامین پایدار که مورد تأکید معاون وزیر و دکتر بدری عبدالله بود.
- **برقراری ارتباط فعال با ذینفعان مربوطه:** در هر دو منطقه برای پیگیری فرصت‌های مطرح شده و ایجاد شبکه‌های قوی، به‌ویژه با اندیشکده‌ها و دانشگاهیان فعال در این حوزه.
- **بررسی مدل‌های همکاری انعطاف‌پذیر:** با توجه به پیشنهاد "آلاکارته" معاون وزیر، می‌توانیم رویکردهای مشارکتی منعطف و پروژه‌محور را بررسی کنیم تا بتوانیم به سرعت به فرصت‌ها و نیازهای متغیر پاسخ دهیم.
- **پشتیبانی از ایجاد نهادهای تخصصی:** با توجه به خلاء اشاره‌شده در زمینه موسسات تخصصی خاورمیانه در مالزی، میبایست از هرگونه تلاش برای ایجاد یا تقویت چنین نهادهایی حمایت کرد.
- **توسعه همکاری‌های فرهنگی و دانشگاهی:** با توجه به تأکید بر این حوزه، می‌توانیم فرصت‌های همکاری در زمینه‌های هنر، فیلم، موزه‌ها، تبادل کتاب، و پروژه‌های مشترک دانشگاهی و تبادل دانشجو/استاد را بررسی و پیگیری کرد.

**RTD ASEAN-GCC INTERACTIONS
IN A CHANGING GLOBAL ORDER**

**BRIDGING REGIONS: OPPORTUNITIES &
CHALLENGES IN ASEAN-GCC INTERACTIONS**

8 JULY 2025 (TUESDAY), 8:30 AM - 1:30 PM

ORGANIZED BY

ROUND TABLE DISCUSSION

ASEAN-GCC INTERACTIONS in a CHANGING GLOBAL ORDER

BRIDGING REGIONS: OPPORTUNITIES & CHALLENGES in ASEAN-GCC INTERACTIONS

DR. AHMAD BADRI ABDULLAH
DEPUTY QAI, IAS

TAN SRI SYED HAMID ALBAR
HONORARY ADVISOR, AMEC

YB LIEW CHIN TONG
DEPUTY MINISTER, MITI

DR. MASZLEE MALIK
CHAIRMAN, IAS

DR. MUSLIM IMRAN
DIRECTOR, AMEC

MS. MARYAM ISMAIL
ANALYST, INSTITUTE OF STRATEGIC
& INTERNATIONAL STUDIES (ISIS)

MS. MASNI MUHAMMAD
EXECUTIVE DIRECTOR, MIMA

DR. BULENT ARAS
HEAD OF RESEARCH, CIPR (QATAR)

MR. MUATH SEYAM
DIRECTOR, RTI

MR. SAMER ALLAWI
CORRESPONDENT, ALJAZEERA
INTERNATIONAL

MS. NABILA NATASHA
FELLOW, AMEC

TUESDAY
08
JULY

INTERNATIONAL
INSTITUTE OF
ADVANCED
ISLAMIC STUDIES
(IAIS) MALAYSIA

8:30 AM
-
1:30 PM

 **MALAYSIA
MADANI**

Organized by:

AMEC
Asia Middle East Center
For Research & Dialogue

IAIS

REGISTER HERE!